

Український державний університет залізничного транспорту

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

І курс І семестр
2024-2025 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)
галузь знань 26 Цивільна безпека
спеціальність 263 Цивільна безпека
освітня програма: - Безпека та охорона праці на залізничному транспорті

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу -
<http://rasp.kart.edu.ua/>

КОМАНДА ВИКЛАДАЧІВ

Провідний викладач: Козодой Наталія Володимирівна (старший викладач кафедри)

Контакти: 38 (066) 250-87-61, e-mail: natalikozodoj@gmail.com

Години прийому та консультацій: 13.00-14.00 вівторок – четвер

Веб-сторінки курсу: <http://do.kart.edu.ua>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://zakon.rada.gov.ua/>,
<http://www.dsns.gov.ua/>, <http://dsp.gov.ua/>, <http://uazakon.com/>,
<http://www.nau.ua>.

Інтеграція України до Європейської спільноти передбачає під собою, насамперед, зростання уваги до таких питань як безпека людини в різних сферах діяльності. Залізничний транспорт належить до числа пріоритетних галузей економіки України. Головним завданням дисципліни «Вступ до спеціальності» є розширення світогляду студентів в питаннях охорони праці та безпеки життєдіяльності, вивчення факторів виробничого середовища і трудового процесу, ознайомлення з новітніми методами та засобами захисту працівників під час роботи на виробництві і за його межами, формування відповідальності за колективну та власну безпеку.

Вивчаючи цей курс, студенти отримають уявлення про сучасний стан охорони праці в Україні; знатимуть принципи формування служби охорони праці на підприємствах, а також принципи дотримання вимог безпеки праці у галузі залізничного транспорту.

Курс має на меті сформувати та розвинути такі компетентності студентів, відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 – Цивільна безпека, спеціальність – 263 Цивільна безпека, затвердженого наказом МОН України від 29.10.2018 р. № 1170:

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування.

2. Загальні компетентності:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

3. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас цікавлять проблеми безпеки в різних сферах діяльності людини, розробки та впровадження сучасних інженерних рішень в галузі захисту людини від впливу небезпечних та шкідливих факторів. Якщо Ви бажаєте відповідати сучасним європейським вимогам, які висуваються до фахівців; отримати у майбутньому цікаву та високооплачувану роботу в Україні та за кордоном, тоді Вам потрібен саме цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння фізики, математики, безпеки життєдіяльності та основ охорони праці.

Частина курсу присвячена моніторингу стану охорони праці на підприємствах, в організаціях Укрзалізниці; знайомство з Реєстром нормативно-правової бази охорони праці та принципами його формування, аналізу дій щодо попередження, виникнення нещасних випадків, професійних захворювань

Більшість тем присвячені проблемам безпеки людини під час професійної діяльності та збереженню здоров'я і працездатності у виробничому середовищі.

Команда викладачів будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Курс вивчається на протязі одного семестру і дає студентам глибоке розуміння проблем безпеки людини у різних сферах її діяльності та шляхів їх вирішення, й забезпечує надійну основу для швидкої адаптації на першому робочому місці при працевлаштуванні на виробництві в Україні або в країнах близького та далекого зарубіжжя.

Курс складається з однієї лекції на тиждень та одного практичного заняття раз у два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, груповими завданнями та завданнями для самостійної роботи. Студенти матимуть можливість закріплювати та застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання, як під час обговорень в аудиторії так і під час виконання індивідуальних завдань.

Практичні заняття курсу також передбачають використання діючої в Україні нормативну та законодавчу базу. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету у розділі «Дистанційне навчання» (<http://do.kart.edu.ua/course/index.php?categoryid=76>) поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступного практичного заняття. Під час обговорення ми запропонуємо вам критично поміркувати та проаналізувати міжнародну та державну концепцію сталого розвитку суспільства та забезпечення безпеки життя та праці. Ми хочемо знати Вашу думку з наведених нижче питань.

Ось деякі з них:

1. Охарактеризуйте стан охорони праці в Україні та інших країнах світу.
2. Які принципи формування служби охорони праці на підприємствах ?
3. Складіть алгоритм дій при організації розслідування нещасних випадків на підприємстві.
4. Проаналізуйте травматизм виробничого та побутового характеру
5. Які існують пільги та компенсації при роботі у несприятливих умовах?

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Дисципліна базується на основних положеннях курсу «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» та «Основи екології»

Теми курсу

I семестр. Для денної форми навчання

Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних занять
2	Лекція№1. Введення до курсу. Мета і завдання дисципліни, її структура і порядок вивчення, організація контролю знань, порядок формування підсумкової оцінки. Зв'язок з іншими дисциплінами.	2	П.3.1. Управління охороною праці на державному і галузевому рівнях. Міжгалузеві і галузеві нормативні акти про охорону праці, їх кодування.
2	Лекція№2. Суспільство та розвиток суспільних відносин.		
2	Лекція№3. Концепція формування цілісної системи знань з питань охорони праці.	2	П.3.2. Організація (забезпечення) навчання працівників об'єктів з питань охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану у виробничій діяльності, в нестандартних ситуаціях; за користуванням засобами захисту
2	Лекція№4. Стан охорони праці в Україні.		
2	Лекція№5. Засади державної політики в Україні із питань охорони праці. Основні принципи організації охорони праці.	2	П.3.3. Принципи формування служби ОП на підприємствах, в установах, організаціях Укрзалізниці.
2	Лекція№6. Базові основи законодавства з охорони праці та створення безпечних для працівників умов праці		
2	Лекція№7. Міжнародні та державна концепції сталого розвитку суспільства та забезпечення безпеки життя та праці.	2	П.3.4. Моніторинг стану з ОП на підприємствах, в установах, організаціях Укрзалізниці; управління діями щодо попередження виникнення нещасних випадків та надзвичайних ситуацій техногенного характеру
2	Лекція№8. Угоди та гарантії безпеки праці на робочому місці. Колективні договори.		
Модульний контроль знань №1			
2	Лекція№9. Пільги та компенсації при роботі у несприятливих умовах. ЗІЗ	2	П.3.5. Аналіз нещасних випадків, профзахворювань та аварійних ситуацій

2	Лекція№10. Охорона праці пільгових категорій працівників. Граничні норми для жінок, неповнолітніх, інвалідів		
2	Лекція№11. Виробниче середовище. Виробничі шкідливі та небезпечні чинники.	2	П.3.6. Шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища і трудового процесу
2	Лекція№12. Основні поняття про виробничий травматизм та професійне захворювання. Травматизм невиробничого характеру		
2	Лекція№13. Соціальний захист потерпілих на виробництві.	2	П.3.7. Пільги та компенсації при роботі у несприятливих умовах на залізничному транспорті
2	Лекція№14. Система підготовки бакалаврів (інспекторів) та магістрів з охорони праці. Навчання в університеті на рівні бакалавра (бакалаврат). Виробничі спеціальності за напрямком «охорона праці»		
2	Лекція№15. Науковий розвиток фахівця після закінчення базового навчання в університеті	1	П.3.8. Соціальний захист потерпілих на виробництві.
Модульний контроль знань№2 ЗАЛІК З ДИСЦИПЛІНИ			

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Принцип формування оцінки за модуль за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль				
Відвідування лекцій	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Сума балів за модуль
до 10	до 20	до 30	до 40	100

За складову «**Відвідування лекцій**» бали не нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більше 50% лекційних занять у модулі з неповажних причин. За відвідування кожної лекції понад 50% нараховується до 1 балів. **Максимальна сума становить 10 балів.** Навчальний матеріал пропущених занять студент повинен опанувати самостійно.

Практичні заняття оцінюються за відвідуваннями (до 5 балів), ступенем залученості (до 5 балів) та обсягом виконаного завдання (10 балів)

Ступінь залученості – участь студента у дискусії, кількість та вірність відповідей. Надається можливість кожному студенту підвищити свій ступінь залученості. **Максимальна сума становить 20 балів.**

Самостійна робота. З однієї зі самостійно опанованих тем курсу студент за завданням викладача готує та захищає реферат

Реферат оцінюється за трьома рівнями:

- «відмінно» - 30 балів
- «добре» - 20 балів
- «задовільно» - 10 балів

Максимальна сума становить 30 балів

Модульний контроль – комп'ютерне тестування наприкінці модуля, яке містить завдання по всьому вивченому за модуль матеріалу. **Максимальна сума становить 40 балів**

Залік. До складання заліку допускаються студенти, які успішно засвоїли лекційний матеріал та самостійно проробили питання дисципліни, які були винесені на самостійну підготовку, а також написали реферат на визначену викладачем тему та захистили його.

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача.

Команда викладачів:

Козодой Наталія Володимирівна (<http://kart.edu.ua/kafedra-op-ta-ns-ua/zav-kafedr-ot-ua>) – старший викладач кафедри охорони праці та навколишнього середовища УкрДУЗТ. Отримала ступінь магістра зі спеціальності «Цивільна безпека». Коло наукових інтересів – охорона праці в галузі, управління професійним ризиком, безпека праці.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде володіти культурою мислення, технологією засвоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності, аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій, визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, вміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>